

Uredništvo
in upravnništvo:
Kolodvorske
ulice šte. 15.

Z urednikom se
more govoriti
vsak dan od 11.
do 12. ure.

Rokopisi se ne
vračajo.

Inserati:
Šeststopenjska peti-
vrsta 4 kr., pri
večkratnem po-
navljanju daje se
popust.

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Velja

za Ljubljano
v upravništvu:
za celo leto 6 gl.,
za pol leta 3 gl.,
za četrt leta 1 gl.
50 kr., na mesec
50 kr., pošiljatev
na dom velja me-
sečno 9 kr. več.

Po pošti velja
za celo leto 10 gl.,
za pol leta 5 gl.,
za četrt leta 2 gl.
60 kr. in za jeden
mesec 85 kr.

Štev. 62.

V Ljubljani v torek, 13. maja 1884.

Tečaj I.

Zakon o socialistih v nemškem državnem zboru.

Malo smo dosihmal čitali parlamentnih razprav, katere bi nas toliko bile zanimale kakor ravnokar dognani tridnevni govorniški boj v Berlinu o podaljšanju socialističnega zakona. Nikakor ne zaradi predmeta samega, kajti veliko ne bode vplivalo na zgodovinsko presnovo, ako se ena leta preje v nemški državi opusté izjemne naredbe tam, kjer sedaj veljajo, ter povsod zopet obnovijo splošna načela občnih državljanov pravic. Ali pomenljiva se nam vidi velika ta debata vsled odkritih besed, katere je pri tej priliki spregovoril največji državnik našega veka, knez Bismarck, in katere ne bodo tako kmalu izginile iz spomina zlasti nižjih plastij evropskih narodov.

Dolgo se je ugibalo o usodi vladne predloge, naposled so bili vsi iznenadeni po nepričakovani večini, ki se je odločila za podaljšanje socialističnega zakona. Predloga bila je sprejeta s 189 glasovi zoper 157, vendar se 51 poslancev ni udeleževalo glasovanja, in mnogo je bilo takih, ki so le iz oportunitete, oziraje se na jasno izražano željo sivolasega cesarja ali na čutila svojih volilcev, glasovali za zakon, proti kateremu so parlamentarci raznih strank, Stauffenberg in Windthorst, Richter in socialni demokrat Frohme, navajali mnogo vsega premisleka vrednih argumentov. Poudarjalo se je zlasti, da se število socialnih demokratov razširja po Nemčiji navzlic postavnosti ostrosti ter da se množe krdela anarhističnih tihotapev posebno radi tega, ker je zabranjena vsaka javna diskusija. Prepričati nas ti ugovori sicer niso mogli. Anarhistična vrtoglavoost razsaja baš tako ljuto v svobodni Angleški, in dinamični napadi se prikažejo v francoski ljudovladi nič manj nego v absolutistično vladani Rusiji ali v srednje-evropskih cesarstvih. Sedaj je anarhistično gibanje na Nemškem le tajno; ako bi se odpravil izjemni stan v nekaterih velikih

mestih ter zopet vpeljal prejšnji položaj, pridružila bi se tajni agitaciji le še javna, in temveč preglavice bi napravljala miruljubivemu državljanu. Čudesov tedaj ne pričakujemo od podaljšane zakona proti socialistom — nekoliko koristiti pa vendar le utegne, in knez Bismarck bode sedaj v miru lahko uresničil svoje družbene prenaledbe ter učakal njih vpliv na nemškega delavca, kateremu so namenjene.

Toda mnogo bolj nego te konjektore nas je zanimal govor nemškega kancelarja, in zlasti v dvojnem oziru treba vso pozornost obračati na njegove besede. Nikdar se mož, ki ravno ni pedantično izbiren v svojih izrazih, ni izjavil tako ostro proti „napredni“ stranki, tako zvanii „Fortschrittspartei“, ali kakor so se prekrstili sedaj: „Deutsch-freisinnige Partei“, nego v zadnji debati. Pri miru je pustil starega protivnika, voditelja katoličanov Windthorsta, narodne liberalce je gladil in božal, celó socialni demokratje ga niso razburili, vso polno kupo svoje mržnje pa je razlil na grešno napredno stranko. Zagrmel je v parlamentni dvorani, da je ruski nihilizem le sovrst nemškega „Fortschritta“, in smeh, s katerim so napadani poslanci odgovarjali reznemu govorniku, sigurno ni prihajal iz srca. In z vso odločnostjo izustil je krepkodoneči stavek, da so nazori napredne stranke mnogo bolj škodljiv strup nego socialistične doktrine, proti katerim se vendar obrača nasvetovani zakon in izjemno stanje. Prt je za vse veke prerezan med Bismarckom in nemškimi naprednjaki, — nikdar ne bodo več skupno zajemali iz jedne skledé!

Gotovo pa ne more nikdo tajiti, da bode očividno to protivje imelo važne svoje posledice tudi za avstrijsko notranjo politiko. Kar so nemški državi „naprednjaci“, to so pri nas: združeni levičarji. Sigurno je razloček gledé značajnosti in talentov, in krivica bi se godila kolovodjem nemške svobodomiselné stranke, Richterju in Hähnelu, Mommsenu, Virchowu, Forckenbecku itd., ako bi jim pripodabljali myrmidone naše levce, od malo-

ruskega odpadnika Tomaščuka pričeniši doli do štajerskega modrijana Carnerija. Ali smoter obeh strank je eden in isti, njih glasila so vedno v bratskem soglasji, njih voditelje veže staro pobratimstvo. Ker pa vnanja politika vedno vpliva na notranjo, ker je za nas položaj sedaj merodajno postalo razmerje k sosedni Nemčiji in ker je to odvisno izključljivo od mogočne osebnosti Bismarckove — smemo iz bojnega manifesta nemškega državnika nasproti nemškemu „Fortschrittu“ sklepati, da ne bode nikdar več podpiral želje in težnje naše opozicije, ter da levičarji zastoj z hrepenečo dušo pričakujejo rešitelja iz Berlinu. Bridke skušnje, katere so Hohenwarta zadele leta 1871, ne bodo se ponavljale — in tudi to ugaja po vsem onim načelom, na katera se naslanja sedanja vladna sistema, v soglasji z opravičenim težnjam avstrijskih narodov.

Toda mnogo bolj nego strastni napad na nemške svobodnjake iznenadila nas je brezobzirnost, s kojo je konservativni državnik izustil in sebi prisvajal najbolj revolucionarno načelo socialističnih agitatorjev: pravico do dela. „Država je dolžna, delavcu, ako dela nima, preskrbeti posla“, to geslo, katero je svoje dni izumil Louis Blanc, ki je potem prouzročilo grozovito borbo po pariških barikadah junija 1. 1848, začul je strmeči svet iz ust ustanovitelja nemške celokupnosti. Princip ima zdravo jedro, nikedo temu ne more oprekati, ali skoro neprestopne zapreke se ustavljajo njegovemu vresničenju, in treba bode fundamentalne presnove državnega ustroja, predenj se uživotvori drzna ta teorija. Ne moremo misliti, da bi hladnokrvno računajoči diplomat lehkomiselno v en dan bil zinil svoje krilate besede ali da bi s svojo izjavo name-raval le „volilni manêver“, namenjen, pri bodočih volitvah sebi in svoji politiki pridobiti glasove delavcev. Socialisti ne bodo pozabili Bismarckovega izreka, in uže najnovejši listi nam poročajo, da so njih zastopniki v berlinskem državnem zboru stavili koncizen predlog, naj se kancelarjeva misel praktično izvede

Listek.

Strašno maščevanje.

(Ruski spisal Nikolaj Vasiljevič Gógolj, poslovenil K. Strekelj.)

(Dalje.)

XIV.

Za Kijevom pokazalo se je neslišano čudo. Vsa gospoda in vsi hetmani so se zbrali, da bi občudovali to prikazen: na enkrat moglo se je videti na vse strani sveta. V dalji se je zamodril morski zaliv, za zalivom plalo je Črno morje. Stari ljudje spoznali so celó Krim, kako se je gori enako iz morja dvigal, spoznali so tudi blatni Sivaš. Na levi videti je bilo zemljo gališko.

— Kaj pa je to? sprašuje zbrani narod stare ljudi ter kaže na sive in bele vrhove, ki so se lesketali na nebu in so bili nekako oblakom podobni.

— To so Karpatske gore! pravili so stari ljudje; med njimi je takih, na katerih sneg

nikdar ne skopni; nad njimi pa se ustavljajo oblaki in prenočujejo.

Ali tedaj pokaže se novo čudo: z najvišjega vrha izginejo oblaki in na vrhuncu prikaže se mož na konji ves v viteški opravi, sè zakritimi očmi, in vidi se ga tako, kakor bi stal kje blizu.

V tem, ko se narod sè strahom čudi, skoči nekdo na konja, divje ozira se okrog na vse strani, kakor bi hotel z očmi pre-pričati se, da li ni udaril kdo za njim, in naglo, sè vso svojo močjo požene svojega konja. To je čarovnik. Česa se je tako ustrašil? Ko je s strahom pogledal na čudnega jezdeca, spoznal je na njem ravno tisti obraz, kateri se mu je nepozvan prikazal tedaj, ko je čaral. Sam ne more razumeti, zakaj se je v njem pri tej prikazni vse zbegalo; boječe se ozira in klati na svojem konju okrog, dokler ga ne objame večer in se ne prikažejo zvezde. Tedaj vrne se domov, popraša morda nečistega duha, kaj ta čudež pomenja. Uže hoče skočiti s konjem črez ozko reko, katera je drla preko ceste, kar obstane konj v skoku samem, obrne proti njemu svoje zobé in — čudo, glasno se

zasmeje! Beli zobje v dveh vrstah strašno zablisnejo v mraku. Čarovniku vstanejo lasje na glavi kvišku. Divje zakriči in besno zaječi ter požene konja naravnost proti Kijevu. Zdi se mu, da ga vse od vseh strani lovi, da ga je drevje v temnem lesu obkolilo in ga hoče zadušiti, kimaje s črnimi bradami in istogovaje dolge veje, zdi se mu, da pred njim leté zvezde in vsem kažejo grešnika, pozdeva se mu, da se celó cesta valí za njim.

Obupani čarovnik hiti v Kijev na posvečena mesta.

XV.

Samotno sedi v svoji jami pred svetilko pušcavnik in ne pušča oči sè svoje knjige. Mnogo let je uže, kar se je zaprl v to jamo; naredil si je uže krsto iz desk, v kateri spi namesto v postelji. Sveti stavec zapre svojo knjigo in začne moliti... Nenadoma prihiti človek čudnega, strašnega pogleda. Prvič v svojem življenju prestraši se sveti pušcavnik in odstopi nekoliko, ko zagleda tega človeka. On se ves trese, kakor trepetličji list; oči mu divje gledajo in iz njih siplje se strašen ogenj; grdoben njegov obraz vzbuja v duši grozo.

ter izraža v posebnem zakonu. Radovedno pričakujemo, kako se bode Bismarck vedel nasproti temu nasvetu, ki je le posledica njegovega govora v socijalistični debati.

Vsekako pa živimo v pomenljivi dobi, velike premembe se pripravljajo v našem družbenem pravu in s paznim ušesom prislušajo evropski narodi svežemu pihlaju, kateri brije po otrpnelem kulturnem svetu.

Kranjsko ljudsko šolstvo.

I.

Pod tem naslovom je priobčil spretno uredovani „Učiteljski Tovariš“ v svoji 9. številki zanimive črtice o napredovanju in stanju kranjskega ljudskega šolstva.

Najzanimivi predmet, od katerega je deloma odvisen blagor našega ljudstva, še dalje razpravljam in razjasnujem v „Ljub. Listu“. Po dodatkih v „Učit. Tovarišu“ je bilo v šolskem letu 1881/82 na Kranjskem 261 šol s 426 razredi, 54 471 za šolo sposobnih, 43 476 šolo obiskajočih otrok, torej je poslednjih 80%, in 20% vseh kranjskih otrok ne hodi v nikakoršno šolo. Razen tega je bilo pa od vseh šolo obiskajočih otrok 4435 ali 12% takih, kateri šolo zanemarjajo, tedaj bi bilo 32% šole ne obiskajočih otrok. In kdor šolske razmere na Kranjskem dobro pozna, kdor vé, da je še nekaj fará in lokalij brez šole, da je v mnogih jako velikih županijah ena sama šola, ta mi bode rad pritrtil, ako rečem, da na Kranjskem dejansko samo $\frac{2}{3}$ otrok istinito več ali manj redno v šolo hodi. Najboljše šolsko obiskovanje je izkazano v radovljiškem okraju. Kako to? Nekoliko se uže razvidi iz števila za šolo godnih otrok. Popravek se jemlje, da je od vsega prebivalstva 10% šolskih otrok. V nekaterih okrajih najdemo pa večje število, in med temi je tudi Radovljica, ki šteje od 26180 prebivalcev 2846 za šolo sposobnih in 2660 šolo obiskajočih otrok, torej je poslednjih 93% in to je naj bolj ugodna odstotna mera na Kranjskem. Pa od obiskajočih otrok je v radovljiškem okraju tudi najmanjše število šolo zanemarjajočih otrok (razen ljubljanskega mesta), namreč samo 102 sta, t. j. samo 3,8%.

Za radovljiškim okrajem sledi postojnski okraj. Od 41 503 ljudi broji 4726 za šolo sposobnih in 4261 šolo obiskajočih otrok, torej 90%. Za postojnskim okrajem pride kranjski okraj, ki ima 88% šolo obiskajočih, potem pa kamniški s 87%.

Nadaljna vrsta je: Litija s 86%, Kočevje 81%, Logatec 81% (ljubljsko mesto s 81% pa ne moremo v poštev vzeti, ker tu veliko otrok v srednje šole hodi).

Pod 80%, torej pod kranjskim normalnim številom, so okraji: Črnomelj s 79% in ljubljanska okolica s 79%. — Najslabše šolsko obiskovanje je v krškem in novomeškem okraju. Krški okraj ima sicer

veliko število za šolo godnih otrok, od 51 023 ljudi jih broji namreč 6214, toda šolo obiskajočih je samo 3957, tedaj le 64%. V novomeškem okraju so isti odstotki. Ta okraj broji po dotičnih izkazih od 46 493 ljudi 6263 za šolo godne mladine in 3990 šolo obiskajočih otrok, torej zopet samo 64%. Razen tega je v krškem okraju 32% šolske mladine šolo zanemarjalo, v novomeškem vendar samo 6,7%. — Da bi se šolsko obiskovanje povzdignilo, storili so učitelji in šolski uradi brezdvobeno svojo dolžnost, kajti opominjalo in svarilo ter kaznovalo se je v izobilju. Po dotičnih uradnih izkazih se je največ globe naložilo upornim in nemarnim starišem v kočevskem okraju, namreč 500 gold. v letu 1881/82, potem v krškem 391 gold., najmanj pa v novomeškem, namreč 16 gold., in v ljubljanskem mestu 27 $\frac{1}{2}$ gold.

Z zaporom se v peterih okrajih (med temi je tudi novomeški, kjer se je sploh najmanj kaznovalo) čisto nič ni kaznovalo, največ pa se je starišem zapora naložilo v radovljiškem okraju, namreč 52 dnij in 96 ur, najmanj pa v kranjskem okraju, samo 3 dni.

To bi bil tedaj splošni pregled kranjskega šolstva v zadevi obiskovanja, katero je nekak termometer za presojo splošnega stanja, kajti kjer je šola slabo obiskovana, je še skeleča rana pri splošnem napredovanju, pri napredovanju z ozirom na skupno množico naše mladine.

Uzroke slabega šolskega obiskovanja in o družih straneh našega šolstva bodem razpravljal v prihodnjih člankih. *Lj. L.*

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Državni zbor imel je včeraj sejo. Predsednik objavil je zboru zahvalo cesarjevo za izjavo žalosti in sožaljenja povodom smrti pokojne cesarice Marije Ane. Debata o rudarstvenem zakonu se je dovršila. Potem se je razpravljala zakonska osnova o melioraciji; po kratki debati, katere se je udeležil tudi gospod minister poljedelstva, odobril se je zakon v smislu odborovih predlogov. — Kakor se čuje, zborovalo se bode v prihodnje vsak dan, da se reši silni materijal, kateri je še nakupičen, o pravem času, t. j. še pred binškošnimi prazniki. Na dnevnem redu današnje seje je poročilo o šestem poglavju obrtnega reda. Vlada in večina želé, da se ta predmet reši pred Binkoštni; ako ne, zboroval bode državni zbor morebiti še teden dnij po praznikih.

Kakor „Pester Lloyd“ poroča, izvršena bode v letošnji jeseni sistema **teritorijalne dislokacije** skoraj po polnem. Od vseh 102 pešpolkov bode potem 80 regimentov teritorijalno dislociranih. Po starem načinu dislociranih ostane še 22 polkov, med temi oni

v ušesih mu šumi, glava mu je omotna kakor pijancu, in vse, kar mu pride pred oči, prepreženo se mu zdi s pajčevino. Skočivši na konja, jezdi naravnost v Kaney, od koder se misli preko Čerkesov odpraviti k Tatarjem v Krim, a sam ne vé po kaj. Uže jezdi en dan, dva, ali Kaneva še ni. Cesta je prava, davno bi moral uže biti tam ali Kaneva ni videti. V dalji zablesté vrhunci cérkev: ali to ni Kaney, to je Šumsk.

Čarovnik se ves zbega, ko vidi, da je zašel po polnoma na drugo pot. Zopet požene konja proti Kijevu, in érez en dan prikaže se drugo mesto; ali to ni Kijev, ampak Halič, ki je od Kijeva še bolj dalje, nego Šumsk, ter je uže blizu Oggerskega. Ne vedé, kaj storiti, obrne z nova konja nazaj; ali z nova občuti, da gré naravnost na nasprotno stran in vedno le naprej. Noben človek ne bi mogel povedati, kako je čarovniku pri srcu; ako pa bi kdo pogledal v dušo njegovo in bi videl, kaj se tam vrši, tedaj ne bi mogel mnogo noči spati in nikdar več se ne bi posmejal. To ni bila hudobija, ni strah, ni ljuta nevolja. Ni je take besede na svetu, s katero bi se moglo to povedati.

garnizije dunajske, kemske, tullnske, kojim pripadajo ogerski regimenti št. 33, 34, 38 in 48. Oggerska polka št. 61 in 62 ostaneta v Gorici, odnosno v Trstu. Artilerija dislocirana bo po vsem teritorijalno.

Ogerski državni zbor zboroval bo le še nekoliko dnij. Zakonska osnova o odpravljenju domačih zadrug v bivši Vojni Krajini ne bode se mogla več rešiti v tem zasedanju, vsakako pa pride v prihodnjem zboru kmalu na dnevni red.

Hrvatska „neodvisna národna stranka“ izdala je svoj program. Ta program velí, da se mora Hrvatski priboriti v monarhiji isti državopravni položaj, katerega zavzema Oggerska, in da se ima mesto Reka in njegova okolica brezpogojno utelesiti kraljevini hrvatski. — „Pozor“ poroča, da se bodo nove saborske volitve vršile meseca avgusta. — O sastanku bana hrvatskega v Pešti javlja se, da je isti velike politične važnosti. Ban grof Khuen volján je, kakor pravijo poročila, sporazumeti se z národno stranko o zahtevah, katere bode stavila saborska večina Oggerski. Ker se sedaj ne morejo vršiti razprave regnikolarne deputacije, kajti skupni državni zbor bo te dni razpuščen, in tudi mandat hrvatskega sabora poteče 23. septembra, zatorej bode skrb banova in národne stranke, da se za sedaj izvrši adresna debata, da se definitivno določi volilni red za razvojačeno Krajino ter da se odobri proračun.

Tuje dežele.

Kakor je razvidno iz berlinskih poročil, bila je celó v **nemškem državnem zboru** usoda zakona proti socijalistom še malo pred glasovanjem dvomljiva. Odobrenje zakona napravilo je velik vtis. Splošno se misli, da bode Bismarck sedaj popustil svojo namero, razpustiti državni zbor.

Francoska privojevala je v Tonkingu lep vspeh: Kitajska priznala je francoski protektorat nad kraljestvi Anam in Tonking. Kitajci kazali so iz početka mnogo poguma, ko pa je prišel trenotek, da bi se res morali biti s Francozi, so strahopetno odjenjali.

Srbska národna skupščina pričela bo prihodnjo nedeljo svoje zborovanje. Slovesno otvorenje skupščine vršilo se bode nekoliko dnij pozneje, ko bode uže izvoljeno predsedništvo in odbori skupščine. Sodi se, da se bode zasedanje vršilo brez posebno burnih prizorov. — Kralj Milan in njegova rodbina prisostvovali bodo sejam.

Velevlasti so zaključile, da **Egipet** pri konferenci ne bode po posebnem poslancu zastopan.

Dopisi.

Iz **planinske doline**, 10. maja. (Izv. dop.) Mnogo se je uže pisalo, da drobne ptičke, kateri nam obilo koristijo in še poleg tega nas s svojim ljubeznjivim petjem razveselju-

Njega je žgalo, peklo, rad bi bil ves svet po-teptal s svojim konjem, rad bi bil pobral vso zemljo od Kijeva do Haliča z ljudmi in vsem vred, ter potopil jo v Črno morji. Ali ne iz hudobije bi bil to rad storil; ne, on sam ni vedel, zakaj. Ves se stresé, ko se uže blizu pokažejo Karpatske gore in visoki Krivan, ki si je pokrnil svoje teme s sivim oblakom, kakor s kako šapko; ali konj nese ga vedno dalje in hiti uže na gore. Oblak naenkrat izgine in pred njim pokaže se v strašni velikosti jezdec... On se trudi, da bi ustavil konja, krepko nateguje povodec; konj pa divje rezgetá, vzdiga grivo in hiti proti vitezu. Zdi se čarovniku, da je v sebi vse zamrlo, da se je nepremični jezdec počel gibati in da je nenadoma odprl oči svoje. Pozdeva se mu, da gleda nanj, ki hiti k njemu, in da se smeje. Kakor grom razlega se divji smeh po gorah in zazvenel je tudi v srcu čarovnikovem ter pretresel vse, kar je bilo v njem. Zdi se mu, kakor bi bil kak silen mož zlezel vanj in hodil po njem ter bil s kladvi po srcu, po žilah... tako se odmeva v njem ta smeh!

(Dalje prihodnjič.)

— Oče, moli! moli za pogubljeno dušo! zakriči obupno in pade na tla.

Sveti puščavnik se prekrsti, vzame knjigo, odpre jo, ali še bolj prestrašen stopi nazaj in spusti knjigo na tla: — Ne, neslišani grešnik! za te ni usmiljenja! beži od tod! za te ne morem moliti.

— Ne? zakriči grešnik kakor blazen.

— Poglej: svete črke v knjigi zalile so se s krvjo... Še nikdar ni bilo na svetu takega grešnika!

— Oče! Ti me zasmehuješ!

— Pojdi, prokleti grešnik! jaz te ne zasmehujem. Ali strah me ohaja pred teboj. Ni dobro biti človeku vkupe s teboj.

— Ne, ne! ti me zasmehuješ, ne govori... jaz vidim, kako so se odprla usta tvoja: glej, v vrstah belé se tvoji stari zobje!...

In kakor besen vrže se nanj — in ubije svetega puščavnika. Nekaj je tožno zastokalo, ta stok pa se razlega črez polje in gozd. Izza gozda povzdignejo se medle, suhe roke z dolgimi nohti: potresejo se in zopet izginejo.

Ali čarovnik zdaj ne občuti ne strahu, niti česa drugega. Neka čudna tesnoba ga tlačí:

jejo, loviti in preganjati ali celo jim razdirati gnezda, je hudobno in pregrešno. Kakor nismo mi radi zmiraj zaprti v sobi in z veseljem na prosto hodimo čisti zrak „srkat“, ravno tako je z ljubim ptičkom, katerega ni Bog ustvaril, da bi bil v kletki zaprt; ptiček gotovo ne poje v kletki od veselja, temveč od žalosti.

Posebno otroci so imeli in še imajo grdo razvado, ljube, nedolžne ptičke preganjati ter jim razdirati gnezda. Na take reči naj posebno učitelj pazi in naj potem, ako je o katerem otroku čul, da je ptiče lovil in preganjal, strogo postopa. Tak, kateri je uže v mladosti neusmiljen, bo še manj usmiljenja poznal v starosti; po navadi so ti ubijalci. Učiteljeva sveta dolžnost je, otroke v tej reči poučiti, ljubezen do nedolžne živalice gojiti v mladih srcih in mladino opominjati, da nikoli ljubih ptičkov ne loviti in preganjati.

Otroci iz našega kraja so uže popustili to hudobijo, da bi gnezda razdirali ali ptiče lovili.

—
Iz Doba, dné 9. maja. [Izv. dop.] (Preveč — premalo.) Naj Vam tudi iz Doba enkrat potožimo, kje nas tiščé črevlji in česa imamo preveč in česa premalo.

„Z otroci je križ“, tako toži marsikak oče, kadar mu poredni paglavci preveč skrbi delajo. Z otroci je križ, tako so dejali tudi možje občinski zastopniki, ki so se zadnje nedeljo zbrali v Dobu. Ugibali so, kaj bo in kako bo, ker imamo po mnenji enih preveč za šolo godnih otrok, ali pa, ker imamo po mnenju drugih enega učitelja premalo. Eni imajo gotovo prav, ali pa še oboji. No, saj bi se tudi nič ne branili, ko bi prišla k nam kaka gospica učiteljica, pa nimamo kam z njo: šola je premajhna. Drugače bi ne šlo, če bi jo gospod učitelj vzela k sebi v stanovanje. Pa gospod fajmošter brž ko ne bi tega ne dopustil. Torej ne kaže drugače: zidali bomo novo šolo! Za to pa imamo denarja premalo. Tako so se pogovarjali možje občinski zastopniki. Eni so dejali: „Mi ne damo nič“; drugi so rekli: „Danes še ne moremo, počakajmo, morebiti jutri“; dva gg. župana in njih svetovalci so se pa krepko potegnili za novo šolo. Vsa čast jim! Saj je pa tudi potreba tako očitna. Postava pravi, da na enega učitelja ne sme priti čez 80 otrok, mi pa jih imamo 199!

Preveč imamo nadalje tudi dežja in vode. Če ne bode vremena, ne vém, kaj bode s sadnim drevjem, katero zdaj tako lepo cveté.

Odveč nam je tudi neki antikrist, ki je minulo nedeljo vznemirjal ljudstvo. Pri prvi in deseti maši je začel v cerkvi med pridigo mahati z rokama in na ves glas oporekati, da ni res, kar sta gospoda z prižnice govorila. Iztirali so ga obakrat iz cerkve in zaušnice so padale nanj kakor toča. Menimo, da ga je sedaj veselje minulo in da ne bode več dvojil, da bi ne bilo res, kar uči g. duhovnik, kadar *ex cathedra* govori. Mož je dolga leta brodil po sveti in se navzel tacih brezverskih idej. Ljudje pravijo, da je antikrist ali pa le hlapec njegov, ker nima denarja, da bi ga sejal.

Še nekaj bi rad zinil, česar imamo tudi preveč: fantovske surovosti in pretepov. Pa naj bo, vsaj ni, da bi moral svet gledati umazano naše perilo!

Razne vesti.

— (Sitna stvar.) Hči visocega uradnika, dekle jako lepe vnanjosti, je bila zaročena z mladim možem, tudi iz višjih krogov. Zelo sta se ljubila in poroka je imela biti koncem tega meseca. Po več ur na dan sta bila skupaj. Pred par dnevi sta ostala zvečer sama doma, stariši nevestini so šli v gledišče. Nevesta je ostala doma zaradi močne migréne ter slonela v negligée na zofi. Ženin je spozabil meje dostojnosti in nevesta ga je zaradi nadležnosti morala zavračati. Ker pa je ostalo vse zavračanje brezuspešno, skoči po konci, zgrabi za bližnje v mizici spravljen bodalo ter ga zasadi ženin v prsa. Ženin se poln krvi

zgrudi, nevesta pa pade tudi v omedlevico. V tem položaju našli so ju iz gledališča vračajoči se stariši, koji so mislili najpoprej na kak zločin od tuje strani. Slednjič se posreči nevesto spraviti k zavesti ter od nje zvedeti, kako se je stvar vršila. Ženina so prenesli v njegovo stanovanje, kjer ga zdravita dva izmed najboljših zdravnikov. Rana je nevarna, ker sega do oblizja srca.

— (Ljubeznjiv ženin.) V Rimu je imel 1. maja kupec Antonio Campi napovedano svojo poroko. Ko se pripelje voz pred cerkev, zapazi nevesta, da si je rokavice pomazala. Hotela je imeti na vsak način druge in nikakor ni hotela drugače pred altar. V sled tega je popadla ženina nepopisna togota. Planil je na svojo 16letno nevesto, ter jo začel — s pestmi obdelovati! Reva se je nekaj branila, a konečno se je zgrudila na tla, polita s krvjo. Ženin ji je izbil jedno oko in naredil toliko ran, da so jo prenesli izpred cerkve v bólnico.

— (Pred sodnijo.) Iz Petrograda se poroča: Te dni je bila obravnava zoper glasovitega tihotapca Dubeckoja in njegovo hčerko, ki mu je pomagala pri „delu.“ Na dano znamenje sta se oba poskusila usmrtiti pred sodniki. Vsa krvava sta se zgrudila na tla. Strah je tako prešinil navzoče, da dolgo nihče ni hotel na pomoč ranjenima žrtvama. Oče je hudo ranjen in ni misliti, da bi se okrevljal. Hči pa se ni dobro zadela in upati je, da ozdravi. Obravnava je se vé da takoj prenehala, in obtoženca so prenesli v bólnico.

— (Pruski zločinci.) Od 1. aprila 1881 do 31. marca 1882 je stalo pred vsemi pruskimi sodnijami 272881 zatožencev, izmed teh 213,082 moških in 59799 ženskih ali 2,06% vsega prebivalstva, in sicer 1,63% moških in 0,43% žensk. Od zatožencev možkega spola je bilo obsojenih 179 053, oproščenih 31 891, obravnava se je ustavila pri 2136. Od zatoženjk je bilo obsojenih 50 282, oproščenih 8922, obravnava se je ustavila pri 595. Obojega spola se jih je tedaj obsodilo skoro natančno enako po 84%, oprostilo 15%, obravnava ustavila pri 1%. Od 229 337 obsojenih obojega spola jih je dobilo le nekako posvarilo 2458, kaznovanih pa je bilo 226 879, in sicer največ 139 415, tedaj skoro dve tretjini, z ječo manj kot 3 mesecev; 18 048 z ječo od 3 mesecev do 1 leta. Na več kot 5 let je bilo obsojenih 751, k smrti 41. Denarna kazen se je mimo ječe ali pa samostojno odmerila 78 123 osebam.

— (Usmrtenje slona.) Francoski list poroča sledečo zgodbo: V mestu Sontayu, kjer živé deloma kineski, deloma anamitski prebivalci, videli so naši vojaki čudno usmrtenje velicega hudočelca — slona. V mestu so namreč imeli dva vojaška slona, katera so stražniki tujcem radi kazali za mal dar. Čuvaji so bili žival naučili, da je na dano znamenje pokleknilo pred tujcem in z rivicem pobrala vržene novce. Ako ni hotel slon vbogati, zadrli mu je nečloveški čuvaj železno ojstrino za uho, kjer je zaradi tega nastala velika rana, ki se nikdar ni zacelila vsled vednega obnovenja. Ko so prihajali naši vojaki, morala sta se slona sto- in stokrat prikloniti, vselej prisiljena z omenjenim bodalcem. Starejši slon postal je vsled tega trpinčenja ves divji in popadel je konečno voditelja svojega ter ga zagnal visoko v zrak; potem je stopil nanj in mu začel z rivicem roke in noge — trgati! Jednako usodo je imel drugi strežaj, ki je hitel tovarišu na pomoč. Žival je potem cel dan stala pri mrtvih truplih svojih nečloveških stražnikov. Namestnik je konečno izdal ukaz, da se zločinec slon, ki si je bil tako temeljito poiskal sam pravice, usmrti. Vstrelili so s topom trikrat nanj in mu zadeli globoke rane. Kri je tekla kar v potocih, a žival se ni ganila z mesta. Še le pri tretjem strelu šla je počasi v stran in se bližala zidu, na katerem so stali francoski gledalci. Nek častnik se je konečno usmilil ranjenega slona in ga usmrtil s tremi streli v desno uho.

— (O naraščanju Londona.) London je pokrival leta 1560 le 2 angleški štirijaški milji, leta 1834 tudi le 16, sedaj pa uže blizu 80, to je skoro 4 naše kvadratne milje.

— (Politični procesi na Ruskem.) O političnih postopanjih pri ruskih sodnijah od 1. 1861 do marca 1882 se nam javljajo sledeči zanesljivi podatki. V procesu Nečajev je bilo obsojenih 64

oseb; v procesu zarad Karakasovega atentata (1867 leta) 35; pri procesu vsled punta moskovskih socialstov 50; v procesu stotriindevetdesetih 100; v vseh drugih procesih menjuje število obsojencev med 1 in 21. Vsega skupaj je bilo v procesih te vrste obsojenih 382 oseb, izmed teh 320 moških in 60 žensk. Od obsojencev je bilo 172 plemenitnikov (128 moških in 44 žensk), tedaj 40%; 23 trgovcev (19 moških in 4 ženske), ali 6%; 43 meščanov (36 moških in 7 žensk), ali 11,5%; 34 iz duhovniškega stanu (30 moških in 4 ženske), ali 9%; 42 kmetov (40 moških in 2 ženski), ali 11%; dijakov in drugih še 59 (57 moških in 2 ženski), ali 16%.

Domače stvari.

— (Črna maša) za umrlo cesarico Marijo Ano vršila se je slovesno tudi v Rudolfovem. Navzoči so bili pri sv. opravi lu uradniki okrožne sodnije, okrajnega glavarstva in državnega pravdnštva, okrajne sodnije in davkarskega urada; stolni kapitelj in duhovščina, uniformirana meščanska garda, prostovoljna požarna bramba in obe podružnici rúdečega križa. Udeležitelji so konečno s posredovanjem c. kr. okrajnega glavarja prosili brzogovornim potom g. deželnega predsednika, da naj poroča Najvišjemu prestolu najglobokejše sožalje zbranih uradov, korporacij in dostojanstvenikov.

— (Volitev v mestni zbor ljubljanski.) Pri današnji dopolnilni volitvi prvga razreda za mestni zastop izvoljen je bil knjigovez in hišni posestnik g. Henrik Ničman z 56 glasovi v mestni zbor.

— (Puškarska industrija na Gorenjskem.) Včeraj je prišel na Gorenjsko, kamor se je podal g. cesarski svetnik Murnik, vodja puškarne v Borovljah, topničarski stotnik g. Heissik, da si ogleda v Kamni Gorici, Kropi in Železnikih tamošnjo obrtnižo in posvetuje z g. Murnikom, kako bi se dala uvesti puškarska industrija za c. kr. armado v teh krajih.

— (Umrli) je gosp. Emil Smukavec, absolviran visokošolec, po dolgi in mučni bolezni v 21. letu svoje starosti. Bil je sin ranjega deželnega uradnika Smukavca, kateri je bil vsled svoje dobrovoljnosti in svojega rodoljubja dobro znan po vsej deželi. Pogreb bode danes ob polu 6. uri.

— (Pretepi.) Včeraj sta se pred „Slonovo“ kavarno stepla fijakarja Matej Črne št. 36 in Janez Merkužič in napravila mnogo škandala. Sploh se vedejo fijakarji na svojih prostorih precej oblastno, in mestna policija bode one, ki se progresijo zoper dostojnost in javni red, odslej ostro kaznovala, kakor uže zdaj strogo kaznuje fijakarje, ki prehitro vozijo po mestu. Morda ni nobene vrste prebivalstva, ki bi mestni policiji nakladala toliko posla, ko ravnogospodje fijakarji!

— (Zabave naših postreščekov.) Naši postreščeki imeli so zadnje dni dokaj posla in zaslužili so marsikak goldinarček, česar jim gotovo ne zavidamo. A če se človeku dobro godi, šinejo mu v glavo vsakovrstne šale. Tako i našim postreščekom. V Nemških ulicah na voglu postavili so štirje ročni voz, vsedli se nanj in ga pognali, da je po strmih Nemških ulicah doli drdral v največji hitrosti na Breg. A vodnik je izpustil štango in raz voz je padel kmet, ki je bil prisedel in k veliki sreči se le malo poškodoval. Gospodje postreščeki pa se bodo pri mestni policiji zagovarjali imeli zaradi prehitre voznje, dasi so vozili — brez konja!

— (Gosp. Ernst Holzer,) rodóm ljubljancán, sín znanega velikega trgovca na Dunajski cesti, kateri je več let študiral kemijo na visokih šolah na Dunaji, v Draždanih, v Genfu in Parizu, kupil je zadnje dni za 40 000 gld. v Gorici tovarno za izdelovanje vinskega kamna, sveč in mila, katera je na izvrstnem glasu po svojih izdelkih. Prevzel je uže vodstvo tovarne in jo bode znatno razširil in število delavnih močij pomnožil.

— (Občinska volitev.) V Šmartnem pri Litiji je bil te dni izvoljen za župana posestnik Ant. Lovše iz Velike Kostrelnice, za občinske svetovalce pa posestniki: Ignacij Zorc iz Črnega Potoka, Ivan Rozina iz Črnega Potoka, Ignacij Kotar iz Male Kostrelnice, Matija Ambrož iz Javorjev in Ivan Kolar iz Male Kostrelnice.

— (Najdeno) je 5 ključev. Kdor je je izgubil, je dobi pri mestnem magistratu.

— (Nova okrajna cesta.) Iz Črnomlja se nam poroča, da se je 10. t. m. odprla javnemu prometu 7,2 km. dolga proga nove ceste iz Hajk čez Dobliče na Kanižavico.

— (Surovež.) Valentin Prusnik živel je uže dolgo časa s svojo ženo v kregu in prepiru. Bil je kot obče znan zapravljaivec in nepopoljšljiv pijanec na jako slabem glasu pri sosedi svojih. Posebno odkar je prepisal svoje imetje ženi, ni bilo več miru v hiši. Te dni je prišel proti večeru zopet pijan domov, razgrajaje in žugaje svojim domačim. Komaj je stopil v izbo, zavrnil je: „Kje je moja k...? Še danes ju hočem pobiti in pokončati vse, kar ima; saj je bilo prej moje!“ Na te surove besede skočil je v vežo po sekiro; prišedši v hišo nazaj, hoče z njo udariti svojega pri peči slonečega sina Franca, češ, da bo spleh vse pobil! K sreči je priskočila hči suroveževa in iztrgala nečloveškemu očetu sekiro iz rok. Med tem pa sta druga dva sinova poskakala skozi okno na prosto; v hiši ostalima dvema, sinu Francu in hčeri, ni kazalo drugzega, kot planiti na divjega očeta, zgrabiti ga in klicati na pomoč. Ubegla brata sta prihitela zopet v sobo in z združeno močjo so starega povezali in tirali v spalnico. Surovež je znan kot nevaren človek, in ker se je bilo bati, da bo svoje žuganje uresničil, prijela ga je žandarmerija in ga odvedla v zapor. Sedaj preiskuje stvar državno pravnistično ljubljansko.

— (Difteritis.) Iz Planine se nam piše: Zavoljo „difteritis“ se je danes šola zaprla. V sredo je umrla neka učenka, danes zjutraj ena učenka in en učenec.

— (Mrtevga) so našli 29. aprila kmetškega fanta Martina Belinca v Brezicah. Ležal je na obrazu v shrambi za pepelik (*Pottasche*). Uže od mladih dnij je bil dečko božjasten, in zato je verjetno, da ga je epileptičen napad vrgel raz pepelik, kjer je revež poginil.

— (Samomor beračev.) Dne 11. t. m. je skočil 50letni berač Adamek iz Vovk pri Kovorji črez most v Savo. Soproga bližnjega železniškega čuvaja in neka osemletna deklica ste videli berača, kako se je pognal v mrzle valove in klicali ste glasno na pomoč. Pritekel je dijak Fr. Pibrovce, doma iz Krope, in pogumno skočil v Savo, da reši moža — a zastonj, samomorilec bil je uže mrtev, ko ga je privedel na suho. Srčno in požrtvovalno dejanje dijakovo zasluži občno pohvalo.

— (Požarna kronika.) Pri fužini Stückel, ki je last gosp. Teodora Neuussa, nastal je vsled prehudega razbeljenja sušilne peči ogenj, ki je pokončal del strehe nad delavnico, a drugače ni učinil velike škode. Pogasili so ogenj v štirih urah s pomočjo treh fužinskih brizgalnic in jedne iz vasi Radeče.

— (V vodnjaku vtonil) je v Celji te dni 19 mesecev star deček. Mati njegova, dekla Helena Gorišek, je posadila otroka večkrat tako na rob vodnjaka, da ni čuda, ker dete uže poprej ni padlo v vodo. Deček je bil bolehen, mati pa brez službe, in zato je mogoče, da je dekla z namenom položila dete v nevarni kraj.

— (Južna železnica.) Računski zaključek južne železnice konstatuje čistega dobička 1795 024 gold. Dividenda je določena na 6 frk.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Dunaj, 13. maja. Zbornica je sprejela rudarsko novelo in melioracijsko postavo v tretjem branji, slednjo vsled predsednikove izjave, da je zanj glasovala zadostna večina. Sturm ugovarja ter naglašja, da je levica prepričana, da je bila večina proti zakonu; tedaj želi, da bi se glasovanje z nova pričelo, češ, da se ne vzbudi sum nasilstva. Predsednik poudarja, da se je objavil izid glasovanja ter da bi bilo neumestno, še enkrat glasovati; zaradi tega ne bo več dal predloga na glasovanje. Na to ostavi levica dvorano ter se posvetuje v klubovi seji.

Dunaj, 13. maja. Železnični pododsek se je včeraj pečal z vprašanjem Severne železnice; seja je trajala štiri ure. Navzoča sta bila trgovinski in finančni minister, katera

sta pojasnevala gospodarstveno in finančno stran. Njih izjave imajo se smatrati tajnimi. Skoraj gotovo bode jutri pododsek dovršil svoje obravnave.

Trst, 13. maja. Ruska korveta „Strelok“ priplula je iz grškega pristanišča Volu v Trst; poveljnik ji je Skridlov, na krovu ima sedem topov in 160 mož.

Praga, 12. maja. Češki skladatelj Smě-tana je umrl.

Berolin, 12. maja. „Kreuztg.“ poroča, da je sedaj cesar dovolil izstop Bismarckov iz pruskega ministerstva. — Državni zbor je sprejel brez sprememb pri tretjem čitanju zakon proti socialistom.

Kahira, 12. maja. Nubar paša je dobil brzjav od poveljnika Dongolskega, s katerim ga poslednji pozivlja, da naj pošlje pomoči. Ustaše vodi šejk Hooden, kateremu je Mahdi naročil, vse somišljenike vtakniti v vojake, zasesti Dongolo in prodirati proti Zgorenjemu Egiptu. Brzjav spominja na maloštevilno garnizijo v Dongoli, opozarja na veliko množico prebivalstva v okrajih in konstatuje, da so neregularni vojaki po polnem nezanesljivi.

Telegrafično borzno poročilo

z dne 13. maja.

	gld.
Jednotni drž. dolg v bankovcih	80·85
„ „ „ „ srebren	81·45
Zlata renta	101·60
5% avstr. renta	96·25
Delnice narodne banke	855·—
Kreditne delnice	321·80
London 10 lir sterling	121·60
20 frankovcev	9·65
Cekini c. kr.	5·73
100 držav. mark	59·50

Uradni glasnik

z dne 13. maja.

Pod varstvom: Marta Gerber, vdova knjigovezica v Ljubljani, zaradi bebosti; varuh njen je gosp. Gašp. Ahčin v Ljubljani. — Marija Bašič iz Ljubljane zaradi blaznosti; varuh njen je Jurij Justin iz Ljubljane, Florijanske ulice št. 19.

Eks. javne dražbe: V Vipavi zemljišče Jak. Žorža z Slapa dne 4. nov., 2. decembra (prenos). — V Senožcah posestvo Mih. Kljuna z Mal. Brda (2710 gold.) dne 10. oktobra. — V Ribnici zemljišče Val. Puclja iz Sinovic (477 gold.) dne 30. maja, 30. jun. in 30. jul.; zemljišče Janeza Puclja iz Dolenjih Laz (1630 gold.) dne 4. jun., 4. jul. in 4. avgusta; zemljišče Jurija Campe iz Sodražice (42 gold. 50 kr.) dne 30. maja, 30. jun. in 30. jul. — V Mokronogu zemljišča Antona Bulca iz Preloga (3180 gold.) dne 4. jun. (3. prenos). — V Postojini posestvo Fr. Penkovo iz Petelin dne 27. avgusta (3. prenos); posestvo Ant. Glažarjevo iz Gor. Košane (2570 gold.) dne 30. maja; zemljišče Fr. Penkovo iz Petelin (3851 gold.) dne 22. jul. in 27. avg. (prenos 2. in 3. naroka).

Tuji.

Dne 11. maja.

Pri Maliči: Entremont, Knecht in Hochhauser, potovalci, z Dunaja. — Hellmann, trgovec, iz Iglave. — Vit. pl. Gutmannsthal, graščak, iz Trsta. — Murmayer, c. kr. komisar, s soprogo, iz Wolfsberga. — Pučnik iz Kranja.

Pri Slonu: Vidic, Löwenbein, Kohn, Pollak in Brumbauer, potovalci, z Dunaja. — Sussmann, potovalec, iz Stuttgarta. — Pečovnik, šolski vodja, iz Griž. — Senica, hmeljar, iz Žalca. — Jerman, c. kr. davkar, iz Loža. — Melé, župnik, iz Mitrovice.

Pri Južnem kolodvoru: Juritsch, potovalec, iz Celovca. — Bučar, potovalec, iz Zagreba. — Steiner, potovalec, s soprogo, iz Budimpešte.

Pri Avstr. carji: Scheidl, c. kr. upok. stotnik, z Reke. — Irgl, zasebnica, iz Trebovelj.

Umrlji so:

Dne 11. maja. Justina Škof, hči mizarja, 6 l., Sv. Petra cesta št. 6, vnetje opnice. — Jakob Rozman, upok. c. kr. carinski uradnik, 82 l., Mestni trg št. 3, za starostjo.

Dne 12. maja. Karel Roitz, gostilničar, 30 l., Gradišče št. 7, tifus. — Leopold Kavčič, sin c. kr. adjunkta, 3 $\frac{1}{2}$ l., Florijanske ulice št. 10, vnetje krljha. — Josip Renko, fabriški delavec, 33 l., Kolodvorske ulice št. 33, jetika.

V bolnici:

Dne 10. maja. Janez Turšič, delavec, 38 l., jetika. Dne 12. maja. Anton Lampe, delavec, 28 l., jetika.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm
12. maja	7. zjutraj 2. pop. 9. zvečer	740·26 738·14 738·36	+13·6 +24·9 +16·8	vzh. sl. » bzv.	js. » »	0·00

Razglasilo.

Da se porabijo tisti novci, ki so bili s finančnim zakonom z dne 8. aprila 1884 dovoljeni za tekoče leto ustanovam za nadpolne umetnike, ki za svoje nadaljno izobraževanje nemale sredstev, pozivajo se tisti umetniki v pesništvu, v glashi in v obrázovnih umetnostih iz kraljestev in dežel v državnem zboru zastopanih, ki mislijo, da imajo do podelitve take ustanove kaj pravice, da do

15. julija 1884. leta

pri dotičnih deželnih oblastvih zanje svoje prošnje vložijo.

V prošnji mora prošnjak:

- 1.) opisati svoje dosedanje izobraževanje in svoje osebne razmere;
- 2.) povedati, kakó hoče ustanovo za svoje nadaljno izobraževanje porabiti, in
- 3.) predložiti svoje umetnostne poskuse, katerih vsak posamezen mora z avtorjevim imenom posebej zaznamovan biti.

Dunaj dne 30. aprila 1884.

Od c. kr. ministerstva za nauk in bogočastje.

Javna dražba svirál.

Soboto v dan 17. maja

dopoludne ob 9. uri prodaja se na javni dražbi na dvorišči magistratnega poslopja nekaj še prav dobro ohranjenih

svirál

tistemu, ki največ zá-nje ponudi in je takoj na mestu plača v gotovini. Kupci so v to ujudno vabljeni.

V

Ig. pl. Kleinmayr-jevi in Fed. Bambergovi

knjigarni se vedno dobivajo:

Josipa Jurčiča

Zbrani spisi.

I. zvezek: **Deseti brat.** — Cena 1 gld., eleg. vezan 1 gold. 50 kr.

II. „ **Pripovedni spisi.** — Cena 70 kr., eleg. vezan 1 gold. 20 kr.

Po pošti velja vsak zvezek 10 kr. več.

Zaloga zemljevidov

c. kr. generalnega štaba.

Mera 1 : 75000.

Listi so po 50 kr., zloženi za žep, pri-lepljeni na platno po 80 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg-ova

knjigarna v Ljubljani.